

Labklājības ministrija

Apakšgrupa “Sociālā palīdzība”

03.12.2015.

Labklājības ministrija

Darba kārtība

1. Dzīvokļa pabalsta esošais tiesiskais regulējums.
2. Pašvaldību realizētā dzīvokļa pabalsta politika VK skatījumā.
3. Mājokļa pabalsta normatīvais ietvars pašvaldībās 2015.gada novembrī (*piedalījās 100% rep.pils., 80% nov.pašv.*).
4. Piedāvājums tiesiskajam regulējumam SPSP likumā.
5. Piedāvājums tiesiskajam regulējumam likumā «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā».
6. Piedāvājums tiesiskajam regulējumam pašvaldību saistošajos noteikumos.
7. Nākamās apakšgrupas sēdes darba kārtība.

Labklājības ministrija

Dzīvokļa pabalsta esošais tiesiskais regulējums.

SPSP likumā:

- *nav ietverta dzīvokļa pabalsta definīcija,*
- *mājoklis kā viena no piecām likumā noteiktajām pamatvajadzībām,*
- *ir noteikts, ka dzīvokļa pabalsts ir viens no diviem pašvaldību obligāti nodrošināmiem sociālās palīdzības pabalstu veidiem,*
- *tiek izmaksāts no pašvaldības pamatbudžeta,*
- *ietverts deleģējums pašvaldībām saistošajos noteikumos noteikt dzīvokļa pabalsta apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šo pabalstu.*

Labklājības ministrija

Dzīvokļa pabalsta esošais tiesiskais regulējums.

Atbilstoši SPSP likumam:

dzīvokļa pabalsts ir *viens no sociālās palīdzības pabalstu veidiem*, uz to attiecas likumā paredzētie sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipi, t.i., pabalsts tiek piešķirts:

- krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām);
- pamatojoties uz ģimenes (personas) materiālo resursu – ienākumu un īpašumu izvērtējumu.

Labklājības ministrija

Dzīvokļa pabalsta esošais tiesiskais regulējums.

Likumā «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā»:

Ietverts dzīvokļa pabalsta *definīcija* un *tiesiskais regulējums*:

«Dzīvokļa pabalsts ir pabalsts dzīvojamās telpas īres vai pārvaldīšanas maksas un maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, segšanai.»

Labklājības ministrija

Pašvaldību realizētā dzīvokļa pabalsta politika VK skatījumā.

Izveidotais tiesiskais regulējums:

- ar līdzvērtīgu ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni nav iespējams saņemt dzīvokļa pabalstu,
- atšķirīgi definētas ģimenes (personas), kas ir tiesīgas saņemt dzīvokļa pabalstu,
- atšķirīgi noteikts pabalsta saturs, apmērs,
- atšķirīgi pabalsta saņemšanas ierobežojumi,
- daļa pašvaldību vērtē tikai ienākumus, nevērtē materiālo stāvokli, tā *neievēro* likumā (SPSP likuma 5.panta pirmā daļa, 32.pants un 34.panta pirmā daļa) paredzētos sociālās palīdzības sniegšanas pamatprincipus.

Labklājības ministrija

1.

Mājokļa pabalsta normatīvais ietvars pašvaldībās 2015.gada novembrī:

Atbildes sniedza:

9 republikas pilsētas – 100 %

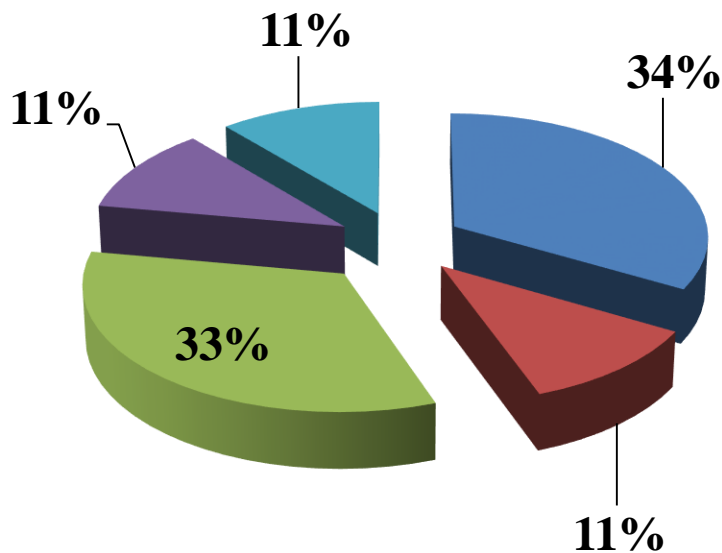
88 novadu pašvaldības – 80 %

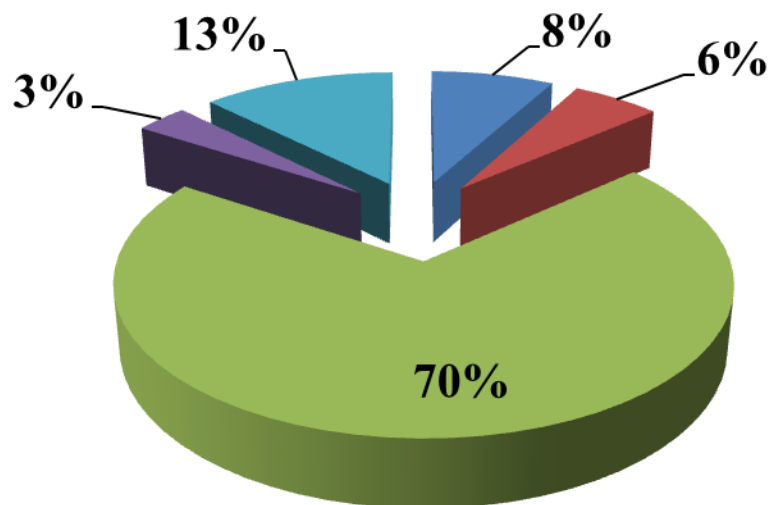
Labklājības ministrija

Pabalsta apmēra noteikšanas metodika pašvaldībās

Republikas pilsētās

Novadu pašvaldībās

- Tiek izmantota formula ar normatīvajām izdevumu pozīcijām (noteikti m², m³, kWh utt.), ņemot vērā mājsaimniecības ienākumus/materiālo situāciju;
- Noteikta konkrēta % daļa no apkures rēķina; % daļa no citiem rēķiniem (ūdens, atkritumu apsaimniekošanas utt.) trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām;
- Noteikta fiksēta summa (apkures sezonā, kalendārajā gadā, mēnesī, uz personu, noteiktai sociālai grupai, kurināmā iegādei u.c.) trūcīgām un maznodrošinātām mājsaimniecībām;
- Tiek izmantota formula + fiksēta summa kurināmā iegādei;

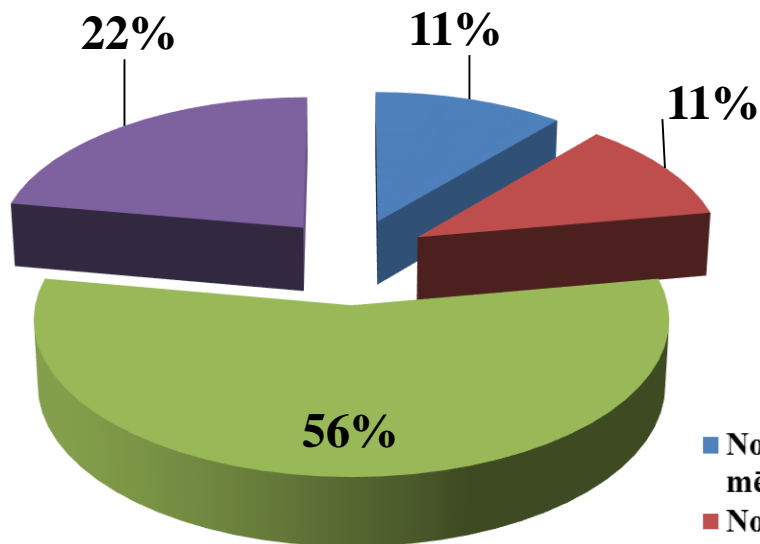
■ Cits variants

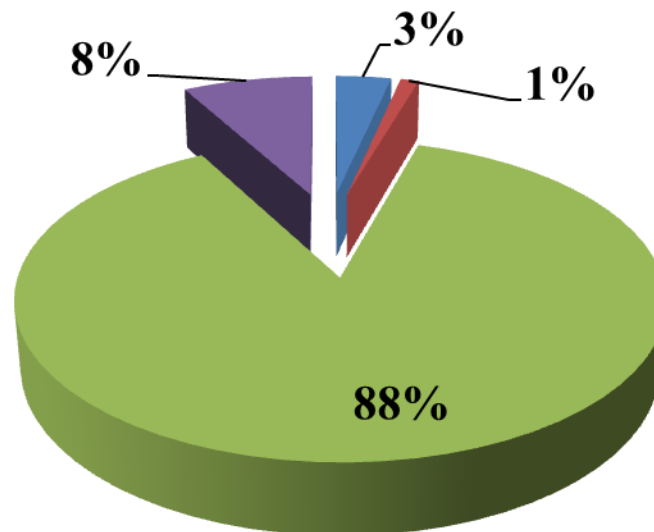
Labklājības ministrija

Pabalsta apmēra cietajam kurināmajam noteikšanas metodika

Republikas pilsētās

Novadu pašvaldībās

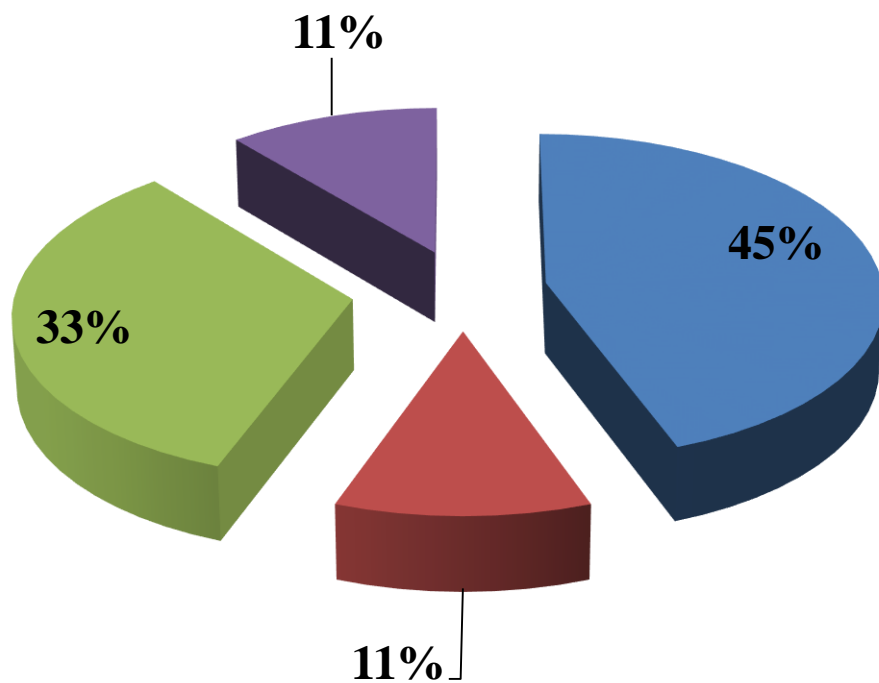
- Normatīvās izmaksas pievienojot pārējām izdevumu pozīcijām vidēji mēnesī;
- Normatīvās izmaksas pievienojot pārējām izdevumu pozīcijām konkrētajā mēnesī;
- Noteikta fiksēta summa.
- Cits variants

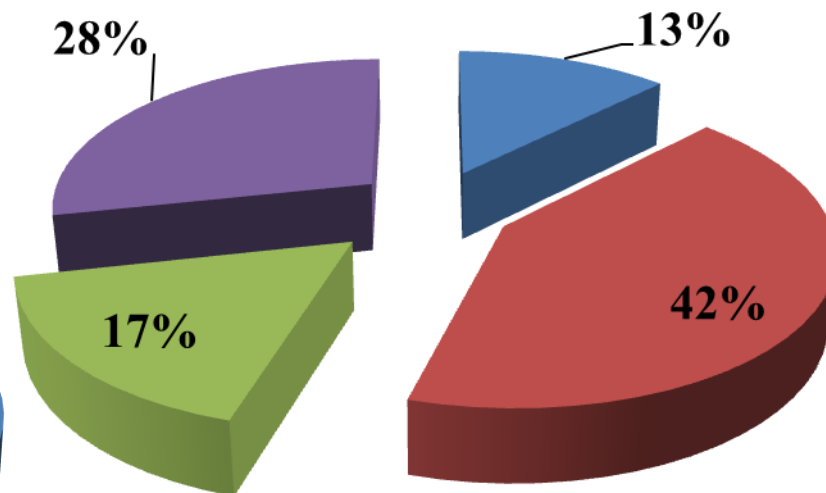
Labklājības ministrija

Pabalsta izmaksas biežums centrālapkures mājokļos

Republikas pilsētās

Novadu pašvaldībās

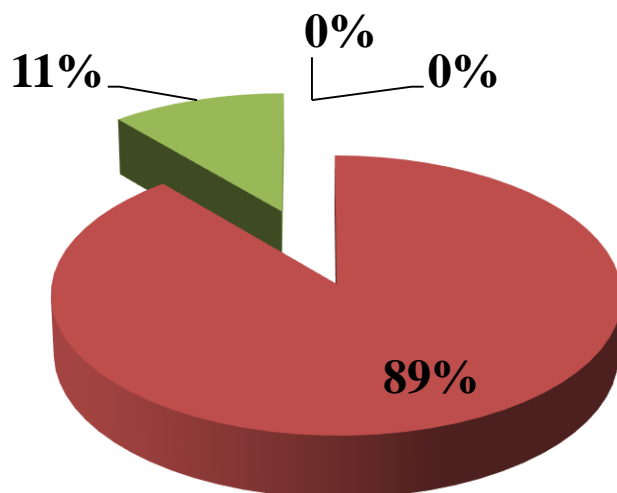
- Reizi mēnesī;
- Reizi kalendārajā gadā;
- Reizi apkures sezonā;
- Cits variants

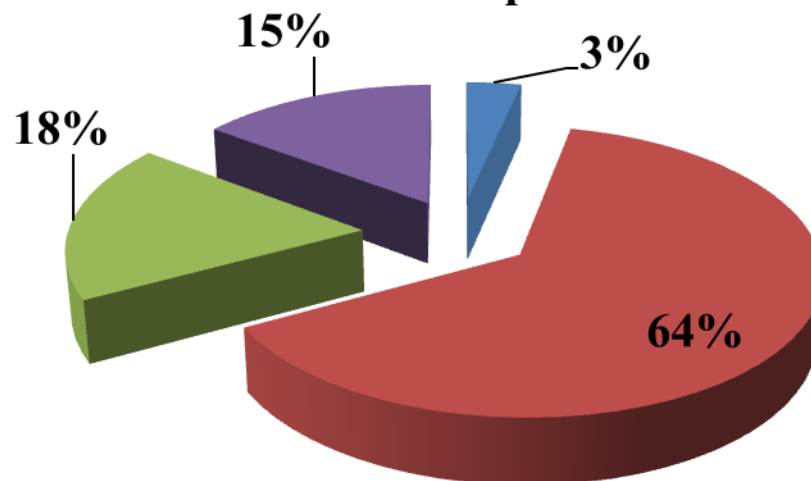
Labklājības ministrija

Pabalsta cietajam kurināmajam izmaksas biežums

Republikas pilsētās

Novadu pašvaldībās

■ Reizi mēnesī (piemēram, ja izdevumi tiek dalīti ar 12 mēnešiem un pieskaitīti ikmēneša izdevumiem);

■ Reizi kalendārajā gadā;

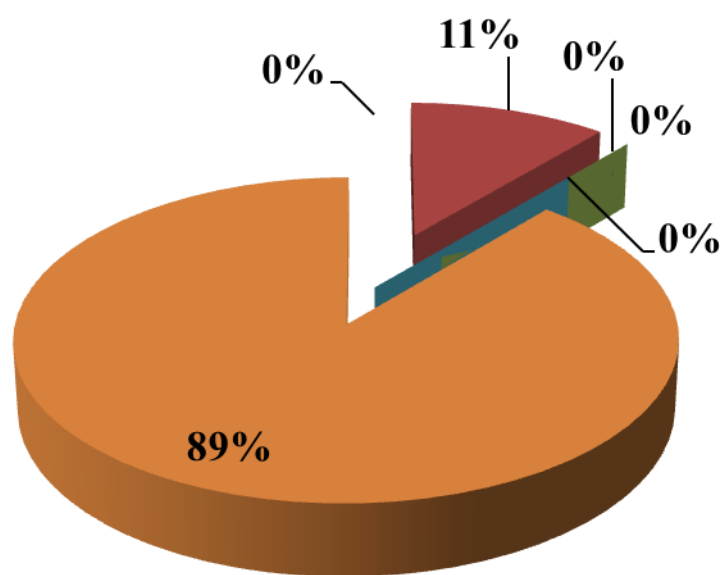
■ Reizi apkures sezonā;

■ Cits variants

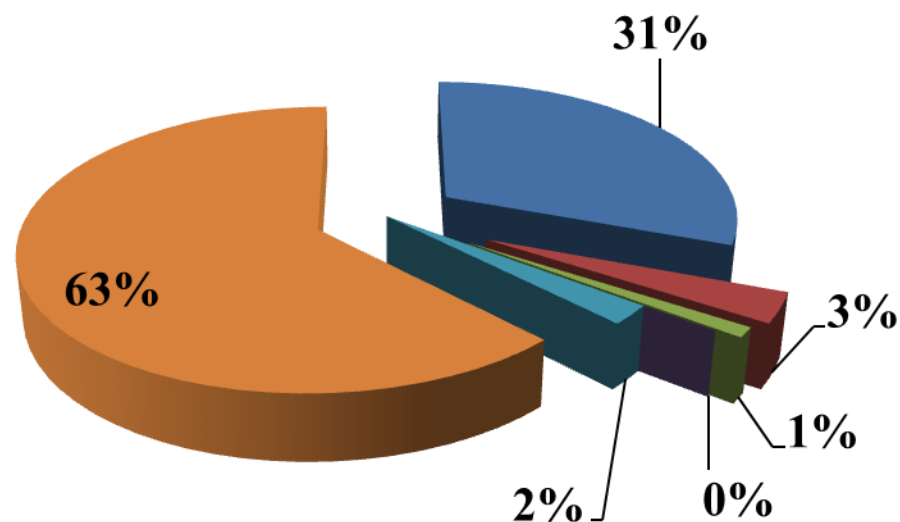

Ienākumu līmenis personai māsaimniecībā, lai kvalificētos pabalsta saņemšanai

Republikas pilsētās

Novadu pašvaldībās

- Tikai līdz 128,06 euro;
- Tikai no 128,07 euro līdz 208 euro;
- Tikai no 208,01 euro līdz 278 euro;
- Tikai no 278,01 euro līdz 356 euro;
- Pārsniedz 356 euro;
- Cits variants

Labklājības ministrija

LM kompetence

Likums «Par sociālo drošību»

9. pants. Pabalsts piemērota dzīvokļa nodrošināšanai

Katram ir tiesības uz pabalstu ar *piemērota dzīvokļa* nodrošināšanu saistīto izdevumu segšanai **vai uz atvieglojumiem īres nomaksā** saskaņā ar likumu.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Papildināt likumu ar normu par:

- minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu.
- maznodrošinātā ienākumu līmeņa noteikšanu.

Svītrot no likuma «**vai uz atvieglojumiem īres nomaksā**».

Labklājības ministrija

LM kompetence

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma esošā redakcija

Sociālās palīdzība — naudas vai mantiskais pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību apmierināšanai

Pamatvajadzības — ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligātā izglītība

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Sociālā palīdzība – materiāls (naudā vai natūrā) atbalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu izvērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu minimālo pamatvajadzību nodrošināšanai

Minimālās pamatvajadzības – uzturs, apģērbs un pajumte (mājoklis).

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma esošā redakcija

Sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbaspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām **un** trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), lai **nodrošinātu** to **minimālās** pamatvajadzības un veicinātu darbaspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā.

Labklājības ministrija

LM kompetence

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma esošā redakcija

Ministru kabinets nosaka ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, kuru nepārsniedzot ģimene, kas sastāv no laulātajiem, personām, kurām ir kopēji izdevumi par *uzturu* un kuras mitinās *vienā mājoklī*, vai atsevišķi dzīvojoša persona tiek atzīta par trūcīgu, un kārtību, kādā ģimene (persona) tiek atzīta par trūcīgu.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Ministru kabinets nosaka materiālās situācijas izvērtēšanas nosacījumus mājsaimniecībai, kurai nepieciešama sociālā palīdzība.

Labklājības ministrija

EM kompetence

Likums «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā»

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Palīdzības veids:

- pabalsta piešķiršana dzīvojamās telpas īres vai pārvaldīšanas maksas un maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, segšanai (turpmāk — dzīvokļa pabalsts) ([25.pants](#));

Mājokļa pabalsts ir *ikmēneša* pabalsts, kura *mērķis* ir sniegt materiālu atbalstu zemu ienākumu mājsaimniecībām segt ikmēneša izdevumus par mājokli neatkarīgi no mājokļa piederības.

Pašvaldība **var noteikt izņēmumus** attiecībā uz mājokļa pabalsta izmaksas biežumu cietā kurināmā iegādei.

Labklājības ministrija

EM kompetence

Likums «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā»

Dzīvokļa pabalstu bērnam **bārenim** un bērnam, kurš palicis bez vecāku gādības, piešķir šādu ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu izdevumu segšanai:

1) izdevumiem par dzīvojamās telpas lietošanu (*īres maksa, nepieciešamie izdevumi par obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām*);

2) izdevumiem par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu (*siltumenerģija apkures un karstā ūdens nodrošināšanai, elektroenerģija, patērētais ūdens, dabasgāze, kanalizācijas vai asenizācijas nodrošināšana, sadzīves atkritumu apsaimniekošana*), ja tie nav ietverti īres maksā vai nepieciešamajos izdevumos par obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

(1) Dzīvokļa jeb mājokļa **obligātās izdevumu pozīcijas** – *īres maksa vai izdevumi par pārvaldīšanu, siltumenerģija apkures un karstā ūdens nodrošināšanai, elektroenerģija, patērētais ūdens, dabasgāze, kanalizācijas vai asenizācijas nodrošināšana, sadzīves atkritumu apsaimniekošana, nekustamā īpašuma nodoklis, zemes nomas maksa* - mājokļa pabalsta apmēra aprēķināšanai vai noteikšanai.

(1) Pašvaldība saistošajos noteikumos var noteikt **papildu** ar mājokļa lietošanu saistītas **izdevumu pozīcijas** (*piemēram, energoefektivitātes pasākumu veikšana, ūdens skaitīju uzstādīšana/nomainīšana, pirts pakalpojumi, gāzes balona iegāde, tālrunis, internets, televīzija, u.c.*).

Labklājības ministrija

EM kompetence

Likums «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā»

Pašvaldība ar domes saistošajiem noteikumiem nosaka *šā panta otrajā daļā* minēto izdevumu segšanas normatīvus, kā arī dzīvokļa pabalsta apmēra aprēķināšanas un izmaksas kārtību.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Pašvaldība saistošajos noteikumos nosaka vienu no mājokļa pabalsta nodrošināšanas metodēm:

- 1) Mājokļa pabalsta apmērs tiek aprēķināts kā starpība starp mājsaimniecības minimālā ienākuma līmeņa summas apmēru, **normatīvo izdevumu summu** un mājsaimniecības kopējiem ienākumiem; ikmēneša normatīvus mājokļa pabalsta aprēķināšanai nosaka pašvaldība;
- 2) Mājokļa pabalsta apmērs tiek aprēķināts kā starpība starp mājsaimniecības minimālā ienākuma līmeņa summas apmēru, **fiksētās piemaksas summu** un mājsaimniecības kopējiem ienākumiem; ikmēneša piemaksas apmēru mājokļa izdevumu segšanai (*ar apkures izmaksām un bez tām*) nosaka pašvaldība; piemaksas apmērs sedz vidējās mājokļa izmaksas pašvaldībā.

Labklājības ministrija

EM kompetence

Likums «Par palīdzību dzīvokļa
jautājumu risināšanā»

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Izņēmums:

Pabalstu mājoklī, kur apkuri nodrošina ar **cieto kurināmo** (*malka, ogles, briketes, granulas, u.c.*), var izmaksāt reizi kalendārajā gadā;

Mājokļa pabalsta aprēķinā viena mēneša izdevumos var iekļaut kopējo cietā kurināmā iegādes izmaksas summu.

Pašvaldība saistošajos noteikumos nosaka pabalsta apmēru cietā kurināmā nodrošināšanai, ņemot vērā:

- vidējās kurināmā izmaksas pašvaldībā,
- mājsaimniecības lielumu,
- mājokļa lielumu.

Labklājības ministrija

EM kompetence

Likums «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā»

14.pants (6)

Par **maznodrošinātu** atzīstama persona, kuras ienākumi un materiālais stāvoklis nepārsniedz attiecīgās pašvaldības domes noteikto līmeni, kas savukārt nedrīkst būt zemāks par trūcīgas personas ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, kādu, pamatojoties uz Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu, noteicis Ministru kabinets. Personai, kura atzīta par maznodrošinātu personu, tiek izsniegta šo statusu apliecināša izziņa.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Mājsaimniecības **materiālo situāciju** (*ienākumus un īpašumus*) mājokļa pabalsta piešķiršanai izvērtē kārtībā, kāda noteikta Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā un Ministru kabineta noteikumos.

Labklājības ministrija

EM kompetence

Likums «Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām»

12.pants. Sociālā dzīvokļa īres maksu nosaka attiecīgā pašvaldība.

Tai jābūt zemākai par īres maksu, kas noteikta attiecīgās kategorijas pašvaldības dzīvokļiem.

Pašvaldība var arī segt daļu no maksas par komunālajiem pakalpojumiem.

Priekšlikums/piedāvājums darba grupai

Lai nebūtu pretruna ar likumā «Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā», noteikto, ka mājokļa pabalstu maksā neatkarīgi no tā piederības (privāts, pašvaldības īres dzīvoklis vai no trešās personas vai juridiskas personas īrēts dzīvoklis), tad šī norma tiek svītrotā.

Tas nozīmē, ka sociālā dzīvokļa īrniekam ir līdzvērtīgas tiesības saņemt dzīvokļa pabalstu, kā visiem pārējiem pašvaldības iedzīvotājiem.

Labklājības ministrija

Pašvaldības kompetence atbilstoši izvēlētajai mājokļa pabalsta nodrošināšanas metodei

Pirmā metode – «formula»

Pašvaldība nosaka mājokļa pabalsta aprēķināšanai izmantojamus **normatīvos izdevumus** (*par īri vai apsaimniekošanu, par gāzi, par elektroenerģiju, par auksto un karsto ūdeni, par apkuri, u.c.*).

Mājokļa pabalsta aprēķinā viena mēneša izdevumos iekļauj kopējo **cietā kurināmā** iegādes izmaksas summu, kas ierobežota ar normatīviem.

Otrā metode – «fiksētā summa»

Pašvaldība nosaka **fiksētās piemaksas** apmēru mājokļa izdevumu segšanai *ar apkures izmaksām un bez tām, mājokļos ar centrālo apkuri un vietējo apkuri utt.*; Piemaksas apmērs sedz vidējās mājokļa izmaksas pašvaldībā.

Mājokļa pabalsta apmēru **cietā kurināmā** nodrošināšanai nosaka, ņemot vērā vidējās kurināmā izmaksas pašvaldībā, māsaimniecības lielumu, mājokļa lielumu.

Labklājības ministrija

Mājokļa pabalsta aprēķināšanas formula

Pirmā metode – «formula»

$$P = MIL + K - I$$

P – mājokļa pabalsta apmērs;
MIL – minimālā ienākuma līmeņa summa klientam/mājsaimniecībai;

K – normatīvie izdevumi par īri/apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem;

I – klienta/mājsaimniecības ienākumi (ieskaitot attiecīgajā mēnesī saņemto GMI pabalstu).

Otrā metode – «fiksētā summa»

$$P = MIL + F(1) - I$$

P – mājokļa pabalsta apmērs;
MIL – minimālā ienākuma līmeņa summa klientam/mājsaimniecībai;

F(1) – fiksētā mājokļa izdevumu summa centrālapkures mājoklī apkures sezonā/ar apkures izdevumiem;

I – klienta/mājsaimniecības ienākumi (ieskaitot attiecīgajā mēnesī saņemto GMI pabalstu).

Labklājības ministrija

Mājokļa pabalsta aprēķināšanas formula

2015.gadā:

MIL vienai personai – 139 *euro*

MIL divām personām – 139 + 97
= 236 *euro*

Otrā metode – «fiksētā summa»

$$P = MIL + F(2) - I$$

P – mājokļa pabalsta apmērs;
MIL – minimālā ienākuma līmeņa summa klientam/mājsaimniecībai;

F(2) – fiksētā mājokļa izdevumu summa centrālapkures mājoklī sezonā bez apkures/bez apkures izdevumiem;

I – klienta/mājsaimniecības ienākumi (ieskaitot attiecīgajā mēnesī saņemto GMI pabalstu).

Labklājības ministrija

Piemēri mājokļa pabalsta aprēķināšanai izmantojot otro «fiksētās summas» metodi

Fiksētā summa apkures sezonā *75 euro*
mēnesī;

$$P = [\text{MIL} + \text{F}(1)] - [\text{I} + \text{GMI pab.}]$$

Fiksētā summa vasarā *40 euro*
mēnesī;

$$P = [\text{MIL} + \text{F}(2)] - [\text{I} + \text{GMI pab.}]$$

Vienas personas mājsaimniecība
vienistabas dzīvoklī ar ienākumiem
64 euro; 107 euro; 160 euro.

Vienas personas mājsaimniecība vienistabas
dzīvoklī ar ienākumiem
64 euro; 107 euro; 160 euro.

$$\begin{aligned} 1) P &= [139 + 75] - [64 + 75] \\ &= 214 - 139 = 75 \text{ euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1) P &= [139 + 40] - [64 + 75] \\ &= 179 - 139 = 40 \text{ euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 2) P &= [139 + 75] - [107 + 32] \\ &= 214 - 139 = 75 \text{ euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 2) P &= [139 + 40] - [107 + 32] \\ &= 179 - 139 = 40 \text{ euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3) P &= [139 + 75] - [160 + 0] \\ &= 214 - 160 = 54 \text{ euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3) P &= [139 + 40] - [160 + 0] \\ &= 179 - 160 = 19 \text{ euro} \end{aligned}$$

Labklājības ministrija

Piemēri mājokļa pabalsta aprēķināšanai izmantojot otro «fiksētās summas» metodi

Fiksētā summa apkures sezonā *75 euro*
mēnesī;

$$P = [\text{MIL} + \mathbf{F(1)}] - [\text{I} + \text{GMI pab.}]$$

Viena vecāka mājsaimniecība ar vienu bērnu divistabu dzīvoklī ar ienākumiem
75 euro; 118 euro; 250 euro.

$$\begin{aligned} 1) P &= [236 + \mathbf{75}] - [75 + 161] \\ &= 311 - 236 = \mathbf{75 euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 2) P &= [236 + \mathbf{75}] - [118 + 118] \\ &= 311 - 236 = \mathbf{75 euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3) P &= [236 + \mathbf{75}] - [250 + 0] \\ &= 311 - 250 = \mathbf{61 euro} \end{aligned}$$

Fiksētā summa vasarā *40 euro*
mēnesī;

$$P = [\text{MIL} + \mathbf{F(2)}] - [\text{I} + \text{GMI pab.}]$$

Viena vecāka mājsaimniecība ar vienu bērnu divistabu dzīvoklī ar ienākumiem
75 euro; 118 euro; 250 euro.

$$\begin{aligned} 1) P &= [236 + \mathbf{40}] - [75 + 161] \\ &= 276 - 139 = \mathbf{75 euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 2) P &= [236 + \mathbf{40}] - [118 + 118] \\ &= 276 - 139 = \mathbf{75 euro} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3) P &= [236 + \mathbf{40}] - [250 + 0] \\ &= 276 - 250 = \mathbf{26 euro} \end{aligned}$$

Labklājības ministrija

Paldies par uzmanību!

www.lm.gov.lv

Twitter: @Lab_min

Flickr.com: Labklajibas_ministrija

Youtube.com/labklajibasministrija

Draugiem.lv/labklajiba